

Particular attention is paid to the study of the change in the proportion of workers in the number of staff, as it depends on the productivity of one worker.

The movement of labor is characterized by the coefficients of the frequency of recruitment, dismissal, turnover of personnel.

In the process of analysis it is important to analyze the deviation of the actual fund of working time from the planned. If the actual time fund is smaller than planned, this indicates the existence of a loss of working time. Loss of working time is divided into 24 hours and internal.

The most important indicator of workforce is productivity. Productivity measured in output per unit of time and time expenditures costs per unit of output. From here we have two indicators:

- average production
- complexity.

In economic calculations, the following output indicators are used:

- average annual output of one employee;
- average annual output of one worker;
- average daily output of one worker;
- average hourly output of one worker.

The complexity is determined by the unit of product in kind in the whole range of products.

Literature.

1. Болюх М.А. Економічний аналіз: [Навчальний посібник] / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К. : КНЕУ, 2001. – 540 с.

2. Грідін О.В. HR-менеджмент в сучасних організаціях: особливості та перспективи впровадження / О.В. Грідін // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 185. – С. 160-172.

3. Грідін О.В. Сучасні аспекти управління адаптацією працівників / О.В. Грідін // Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи: VII Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція, 7-8 квітня 2016 р.: тези доповіді. – Харків: ХНТУСГ, 2016. – 330 с. – С. 107-109.

4. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: [Навчальний посібник] / В.М. Івахненко. – [3тє вид., перероб. і доп.]. – К. : «Знання-Прес», 2002. – 190 с.

5. Коробов М.Я. Фінансовоекономічний аналіз діяльності підприємств: [Навчальний посібник] / М.Я. Коробов. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 378 с.

6. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства / В.О. Мец. – К.: КНЕУ, 1999. – 132 с.

7. Попович П.Я. Економічний аналіз та аудит на підприємстві / П.Я. Попович. – [Вид. 3-є, перероблене і доповнене]. – Тернопіль : Економічна думка, 2000. – 209 с.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Гнатченко К.О., Котуза С.О., Толмачов М.М., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – старший викладач, Колтаченко Н.М.

Для української економіки галузь сільського господарства традиційно залишається однією з найперспективніших. На світовому аграрному та продовольчому ринках наша країна стає дедалі впливовішою державою, експортуючи зернову, олійну та молочну продукцію.

За площею сільськогосподарських земель Україна є лідером в Європі, адже вони займають близько 70 % всієї території держави і становлять 41,5 млн га, з яких 32,5 млн га

приходиться на вирощування сільськогосподарських культур. Окрім родючих ґрунтів та сприятливих агрокліматичних умов, український аграрний сектор має ще ряд переваг. До них слід віднести транспортну інфраструктуру; близькість до основних ринків збуту; підвищення попиту на продукцію сільського господарства для продовольчих цілей і виробництва альтернативних видів енергії, відносна доступність дешевих трудових ресурсів [2].

В структурі валової сільськогосподарської продукції станом на 2015 рік найбільшу питому вагу займає рослинництво – 70,3 %. З них 26,5 % припадає на зернові та зернобобові, 21,0 % - технічні, картопля, овочі та баштанні продовольчі культури – 18,1 %, плоди, ягоди та виноград – 3,4 %, кормові культури – 1,6 %.

Щодо продукції тваринництва, то частка у структурі сільськогосподарської продукції становить 29,7 %, з неї: сільськогосподарські тварини (вирощування) – 14,1 %, молоко-11,2 %, яйця – 3,3 %, інша продукція тваринництва – 1,1 % [7].

Ефективність виробництва сільськогосподарської продукції протягом останніх чотирьох років децю коливається. В таблиці 1 наведені показники рентабельності основних видів продукції рослинництва та тваринництва.

Таблиця 1

Рівень рентабельності (збитковості) основних видів продукції рослинництва і тваринництва в сільськогосподарських підприємствах України в 2012 – 2015 роках, %

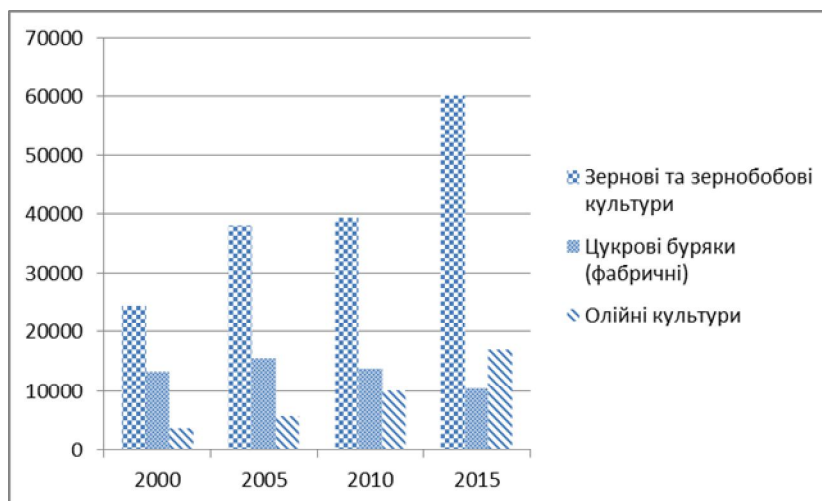
	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відхилення (+-) 2015 р. до 2012 р.
Продукція рослинництва					
Зернові та зернобобові культури	15,8	2,4	25,7	42,6	26,8
Насіння соняшнику	44,9	28,2	36,7	78,8	33,9
Цукрові буряки (фабричні)	15,9	3,1	17,8	27,7	11,8
Овочі	-0,6	7,5	14,5	32,0	32,6
Картопля	-17,4	22,4	9,9	24,6	42,0
Плоди та ягоди	9,6	127,5	65,8	58,3	48,7
Виноград	71,5	99,0	57,5	92,9	21,4
Продукція тваринництва					
Молоко	1,8	13,1	11,1	12,7	10,9
ВРХ на м'ясо	-28,3	-41,3	-34,5	-16,9	11,4
Свині на м'ясо	1,8	0,2	5,6	12,6	10,8
Вівці та кози на м'ясо	-32,8	-36,2	-43,0	-26,6	6,2
Птиця на м'ясо	-2,4	-5,9	-12,6	-5,4	-3,0
Яйця курячі	52,6	47,6	58,8	60,9	8,3

* розраховано за даними державної служби статистики України [7]

Дана таблиця свідчить, що найбільш рентабельним у 2015 році було виробництво соняшнику, а також плодів та ягід. Серед продукції тваринництва рентабельним є виробництво курячих яєць та молока, а самим збитковим протягом всього періоду, що аналізується, є виробництво овець та кіз на м'ясо.

У 2016 році було зібрано 60,1 млн. тон зернових та зернобобових культур. Для порівняння у 2014 році даного урожаю було зібрано на 3,8 млн. т більше, та проти 2000 року цей показник збільшився майже втричі. Валовий збір цукрових буряків скоротився на 22 %, а от олійних культур у 2015 році виробили у 4,5 рази більше проти 2012 року, що продемонстровано на рисунку 1.

За попередніми даними державної служби статистики України, у 2016р. рівень рентабельності виробництва продукції сільського господарства у цілому склав 37,3% (у 2015р. – 45,6%), у тому числі виробництва продукції рослинництва – 44,3% (у 2015р. – 50,6%), продукції тваринництва – 7,7% (у 2015р. – 22,1%) [1].

* побудовано за даними державної служби статистики України [7]

Рис.1 Динаміка виробництва основних видів сільськогосподарських культур у 2000 – 2015 роках (тис. т)

Зважаючи на специфіку аграрного виробництва, прогнозувати результати майбутнього періоду дуже складно. Адже головним ресурсом в сільськогосподарському виробництві є земля, а її родючість залежить не лише від кількості внесених органічних та мінеральних добрив, засобів захисту рослин тощо, а й від кліматичних умов, що останніми роками змінюються, а також від техніки й технологій що використовуються аграріями.

Важливу роль в ефективності виробництва продукції сільського господарства відіграє матеріально-технічна база. За офіційними даними капітальні інвестиції в сільське господарство в 2016 році склали 50484 млн. грн, що склало 14,1 % до загального підсумку інвестицій, що у 2,5 рази більше даного показника у 2010 році. Надходження основних засобів в галузь сільського господарства останніми роками також мають позитивну тенденцію (40217 млн. грн в 2015 р. проти 25061 в 2013 р.).

Однак наявність сільськогосподарської техніки в аграрних підприємствах щороку зменшується. Якщо станом на 2000 рік на 10000 га ріллі приходилось 124 трактори, то в 2015 році їх стало 71, щодо зернозбиральних комбайнів, то їх відповідно залишилось 38 проти 59, картоплюзбиральних комбайнів 553 проти 1558, бурякозбиральних комбайнів – 84 проти 165 за той самий період.

Інвестиції в аграрний сектор є важливим елементом його подальшого розвитку. Та недосконалість законодавчої бази, нестабільність валютного ринку, неготовність дотримання договірних зобов'язань, податковий тиск, недосконалість судова система та інші фактори, що мають формувати інвестиційний клімат країни, утримують потенційних іноземних та вітчизняних інвесторів від капіталовкладень в аграрний сектор України [3].

Україна має всі передумови до подальшого розвитку аграрної сфери. Подальше нарощування обсягів сільськогосподарського виробництва та підвищення його ефективності, сприятиме не лише розвитку аграрного сектора економіки України, а й укріпленню держави на світовому ринку аграрної продукції в цілому.

Література.

1. Економічні результати сільськогосподарського виробництва у 2016 році (попередні дані) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
2. Єрмолаєв А. Аграрний сектор України: тенденції, суб'єкти, перспективи реформування / А. Єрмолаєв, І.Клименко, В.Ємець, С.Таран // Київ. – 2015. - 28 с.
3. Кернасюк Ю. Де чекають українського аграрія / Ю. Кернасюк // Агробізнес. – 2015. – № 3 (298). – С. 10-14.
4. Красноручський О.О. Проблеми та перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні / О.О. Красноручський, Н.М. Колпаченко, О.В. Смігунова // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – 2016. – Вип. 172. – С. 54-62.

5. Малік М.Й. Інституалізація аграрного підприємства: трансформація та ефективність / М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк // Економіка АПК. – 2010. – № 7. – С. 132–139.

6. Сільське господарство у 2016 році збереже пріоритетність інвестицій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a7d.com.ua/novini/27274-slske-gospodarstvo-u-2016-roc-zberezhe-proritetnst-nvesticy.html>

7. Україна у цифрах у 2016 році: [статистичний щорічник] / За ред. І.Є. Вернера – Київ: 2017. – 240 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

*Горошко О.С., Новікова К.К., Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Науковий керівник – ст. викладач Власенко Т.В.

В агропромисловому виробництві, як і у всіх інших секторах господарювання в епоху «інтелектуальної економіки», основою добробуту стають не природні ресурси, а наукові досягнення. Для інноваційного розвитку агропромислового виробництва важливе поєднання кількох факторів: наявність висококваліфікованого науково–технічного персоналу та наявність розвиненого конкурентоздатного ринку виробництва сільськогосподарської продукції [1, с. 159].

Інновації на сьогоднішній день представляють собою найважливіший аспект розвитку та конкурентоспроможності всіх суб'єктів господарювання. Вони є рушійною силою та справжнім локомотивом розвитку аграрного сектору в цілому.

Під впровадженням інновацій в аграрному виробництві необхідно в першу чергу розуміти застосування сучасних методів аграрного виробництва. До них належать: впровадження прогресивних методів кадрової політики, застосування високотехнологічного обладнання та сучасної техніки, провідні та високоефективні технології та методи виробництва продукції та інше [1, 2].

Також необхідно відмітити, що розвиток інновацій є неможливим без постійного розвитку освіти та науки. Саме завдяки науковим дослідженням з'являються нові сорти, а також нові засоби живлення та захисту рослин, які дозволяють збільшувати врожайність та зменшувати витрати на вирощування, а значить зміцнювати свої конкурентні позиції на ринку [3, с.27-28].

На жаль дослідження сучасних умов господарювання на території України доводять, що на сьогоднішній день сучасні впровадження вітчизняних аграрних підприємств є дуже далекими від інноваційної діяльності у агророзвинених європейських країнах та у високотехнологічних господарствах Сполучених Штатів Америки. До основних перешкод щодо інноваційного розвитку українського аграрного сектору можна віднести обмеженість фінансових ресурсів, низький рівень освіти та інформованості, недосконалість законодавства та протекціоністських державних програм, щодо підтримки агровиробників, а також багато інших [1, с. 162].

На сьогоднішній день на рівні підприємства питання формування виробничих витрат є головним. Це стосується будь-яких підприємств, незалежно від того, працюють вони в умовах, наближених до моделей ринку чистої конкуренції, монополістичної конкуренції, олігополії чи чистої монополії. Саме рівень виробничих витрат, а також ціна визначають оптимальні обсяги виробництва продукції й послуг, доцільність застосування певних технологій виробництва і, зрештою, основну мету діяльності підприємства - отримання прибутку. Класифікація прибутку на економічний, розрахунковий або бухгалтерський та нормальний безпосередньо пов'язана з формуванням витрат підприємства.

Вагомою складовою підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств в нашій країні є підвищення якості. Система управління якістю відповідає за план діяльності підприємства, який спрямований на розробку і впровадження комплексного підходу щодо забезпечення та підвищення якості продукції при виконанні основних процесів.